

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาความเชื่อเรื่องท้าวเวสสุวรรณในสังคมไทย

ผู้วิจัย : พระปลัดมานิตย์ สาทโร

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระสุธีธรรมานวัตร ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.

: ดร.ทรงวิทย์ แก้วศรี ป.ธ.๗, พ.ม., พธ.บ., ศศ.บ., M.Lib.Sc.,

PGDLS, พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความเชื่อเรื่องท้าวเวสสุวรรณในสังคมไทย” นี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ (๑) เพื่อศึกษาเรื่องท้าวเวสสุวรรณในคัมภีร์พระพุทธศาสนา (๒) เพื่อศึกษาความเชื่อเรื่องท้าวเวสสุวรรณในสังคมไทย และ (๓) เพื่อศึกษาอิทธิพลของท้าวเวสสุวรรณต่อสังคมไทย

ผลการวิจัย พบว่า

ท้าวเวสสุวรรณหรือท้าวเวรเป็นหนึ่งในบรรดาจตุรหาราช มีหน้าที่รักษาโลกด้านทิศเหนือ มีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนไทยมากที่สุดในบรรดาท้าวโลกบาลทั้ง ๔ องค์ มีเรื่องราวปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ประวัติท้าวเวสสุวรรณมีว่าในอดีตชาติได้นำแก้วมณีไปบังเกิดเป็นท้าวเวสสุวรรณ เป็นโลกบาลปกครองทิศอุดรและมีหน้าที่คุ้มครองพระพุทธศาสนาและปกป้องชาวพุทธ ประวัติของท้าวเทพองค์นี้มีเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติจำเดิมแต่กาลที่พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติมาถือปฏิสนธิในพระครรภ์พระพุทธรามารดา ทั้งได้ทรงสอนให้สาวกของพระพุทธเจ้าเรียนมนต์ชื่ออาถรรพณ์ปริตร เพื่อป้องกันภูตผีปีศาจ

ชาวไทยนับถือท้าวเวสสุวรรณในฐานะเทพผู้มียุทธิฤทธิ์ สามารถบันดาลโชค ให้แก่ตนตามที่สวดอ้อนวอนขอพรได้ จึงมีพิธีบวงสรวงและบทสวดอ้อนวอนเป็นการเฉพาะ หนึ่งในศิลปกรรมต่าง ๆ ที่เป็นพุทธศิลป์ก็นิยมสร้างรูปท้าวเวสสุวรรณในที่ต่าง ๆ เช่น ปรางค์ ชุ่ม พระเจดีย์วิหาร ตลอดจนทวารบาลผู้คุ้มครองพุทธสถาน นอกจากนี้มีการสร้างรูปท้าวเวสสุวรรณไว้เคารพบูชาที่เรียกว่าวัตถุมงคลขนาดต่าง ๆ ทั้งที่สำนักสร้างทรงของท้าวเวสสุวรรณ มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ต่าง ๆ มีการสร้างรูปจตุคามรามเทพว่าเป็นท้าวเวรหรือท้าวเวสสุวรรณไว้เคารพบูชา

ซึ่งคติความเชื่อเหล่านี้คลาดเคลื่อนจากศรัทธาในพระพุทธศาสนาไปมาก ควรจะได้ปรับความเข้าใจเสียใหม่ให้ถูกต้อง

อิทธิพลของท้าวเวสสุวรรณที่มีต่อสังคมไทยนอกจากความเชื่อแล้วก็มีมากทางด้านพุทธศิลป์ กลายเป็นวัตถุแห่งการบูชาตลอดจนวัตถุมงคลไป จึงควรปรับทัศนคติใหม่โดยพิจารณาว่า ท้าวท้าวเวสสุวรรณเป็นท้าวเทพผู้คุ้มครองพระพุทธศาสนา เป็นผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง จึงควรยึดถือเป็นแบบอย่าง และในฐานะชาวพุทธให้ถือกฎแห่งกรรมไม่ถือมงคลดื่นข่าว แม้จะเคารพบูชารูปเปรียบของท่านท้าวก็อนุสติให้เป็นเทวดาอนุสติ บุษบาในฐานะเทวดาพาลี จึงจะเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

Thesis Title : A Study of the Belief on Vessavaṇa in Thai Society

Researcher : Phrapalad Manit Sādarō

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Phrasuthithammanuwat Pali IX, Ph.D.

: Dr. Songvit Kaewsri B.Bsm., B.A. in Inf., M. Lib.Sc., PGDLS,
Ph.D. (Buddhis Studies)

Date of Graduation : 31 March 2015

ABSTRACT

This thesis entitled “A Study of the Belief on Vessavaṇa in Thai Society” is of three objectives (1) to study the story of Vessavaṇa in Buddhist scriptures; (2) to study the belief on Vessavaṇa in Thai society ; and (3) to study the influence of Vessavaṇa in Thai Society

Research results are as follow :

Vessavaṇa or Kuvera is one of the four guardians of the world reigning in the north direction. This god is the most powerful among the four guardians of the world in Thai society. His story and accounts appear in many Buddhist literatures, paintings, sculpture, and architecture. His long past lives related to a brahmaṇa named Kuvera who had rendered a lot of charity to public and as result made him born as Vessavaṇa or Kuvera in the present life, as a world-protector of the North. This story had related to the Buddha and Buddhism in many respects from the inception of the Buddha in the mother’s womb to his Enlightenment. He recommended a sutra called *Āṭānāṭiyaparitta* to the Buddha to advice his disciples to cite in order to prevent from bad living beings or ghosts

Thai people respect Vessavaṇa as the most powerful god able to render all whatever the worshipper prayed. Thus come various ceremonies and prays to this god. Besides, art objects of Vessavaṇa relate to Buddhist arts like sculptures attached to chedi or pagodas as well as small pieces of mullets of Vessavaṇa have been made by his

worshippers. Many claim as his spirit boast of powerful magic rendered by Vessavaṇa even god named Catugama-Ramadeva has been built in his name. Objects of worship on Vessavaṇa have been made from time to time. This faith same to be mistake from Buddhism. There should be the right and correct teachings to be instructed and advised.

Much influence of Vessavaṇa is over Thai society both of art objects in Buddhist arts like sculptures in many chedis and pagodas including halls of the Four Gods, the world Protectors. Besides, Vessavaṇa mullets have been respected. Thus the right practice is to be advice to follow the right way of Vessavaṇa as a good Buddhist. What to be bone in mind of Thai Buddhists is to respect Vessavaṇa as a strict Buddhist and as offering to devatā or gods.